

pedig egyesülni törekszik-e a kettő a magyarság veszedelmére?

„Félre sötét képek, ti sötétség rajzai, félre?” Nemzetünk véstől nem remeghet, mert készen van a harcra. Andrassy megvált Bécstől s hozzánk tért vissza. Minden jelesünk, s így ő is fenn lesz a földelzeten, ha ki talál törni a zivatar. S ha kitör is: alios jam vidimus ventos, aliasque procellas!

N

* Hár omszék megyét rántja elő a „Magyarország” azon kételyei bizonyítgatásául, hogy Tisza Kálmán nem lesz képes korrekelt előterjesztést tenni azon intézkedésekről, melyeket a kormány az ideit rosz termés s az abból folyó országos gazdasági helyzettel szemben eddig tett. „Kiváncsiak vagyunk; — ugymond a nevezett lap — hogy a miniszterelnök ur előterjesztése miként fogja megczafolni ama szomorú tényeket, hogy az adóvételre hájtások (mint többek közt a székelyföldön) már az ingatlanokat támadják meg s magában Háromszéken rövid idő alatt több, mint 70 exekuczió hajtatott végre ingatlanokon, a mi azt jelenti, hogy ott már a pusztai földön kívül semmi eladható vagy jobban mondva, elvehető nincs. Kiváncsiak vagyunk, a miniszterelnök előterjesztés miként fogja megczafolni azt a tényt, hogy a székelyföldről ez évben mintegy 150 család vándorolt ki az itthon pusztított kormányrendszer elől Romániába, hol jelenleg Dobrudzában ingyen földet kap, előlhosodik s aztán majd gyermekei verekedni fognak veiek ellen Románia érdekében.”

Ezen szomorú dolgok czafolatát illetékes helyről elvárjuk.

Gróf Andrassy Gyula folyó hó 9-én bucsuzott el a külügyminiszteriumtól; Calice mondott beszédet, melyre Andrassy melegen, önértzetesen válaszolt; ezután br. Haymerlet, az új külügyminisztert fogadta Calice, ki kokonszenvesen válaszolt.

Gróf Zichy Ferencz, konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövet a török fővárosból elutazott, hogy Bécsbe jöve, az új külügyminiszterrel személyes érintkezésbe lépjen. Konstantinápolyban a nagykövet ezen utazásának nagy fontosságot tulajdonítanak, nyilván a török részről pengetett osztrák magyar-török szövetség értelmében. Gróf Zichy utjának azonban, mint a „P. L.” értesülése is megerősíti, semmi más czélja nincs, mint épen csak az említettük személyes érintkezés. Valószínű, hogy a monarchia többi külföldi képviselői is hasonlóan fognak cselekedni — s az új külügyérnek alkalmá lesz a képviselőkkel jövőbeli magoktartását és politikai működésüket alaposan megbeszélni. Ennyiben — s ez elegendő is — csakugyan fontos a konstantinápolyi nagykövet utazása.

A büntető törvénykönyv életbeléptetése tárgyában összehívott bizottság az igazságügy miniszter elnökele alatt tartotta ötödik ülését. A bizottság elvbén elhatározta, hogy az osztrák polgári törvénykönyvre vonatkozó intézkedések, a mennyiben ilyenek, tekintettel Erdélyre és a polg. határvizdikek nézve szükségesek volnának, az életbeléptetési törvényben történjenek. — A mult ülésben függőben hagyott, a felügyelő bizottság szervezétére vonatkozó kérdést olykép oldotta meg a bizottság, hogy az erről szóló 34. szakaszt egészen kihagyta, minek folytán az életbeléptetési törvény a felügyelő bizottságról intézkedni nem fog. A javaslatnak 35., a rögönbiráskodásra vonatkozó szakaszának szövegezés függőben hagyott. A 36-ik szakasz az életfogytiglani börtönrre ítélteknek esetleges újabb büntetéséről elfogadtattott, a 37. a 15 évig terjedhető fegyházra elítélteknek újabb büntetéséről szóló szakasz pedig függőben hagyott, mivel az ülés véget ért.

A kisbirtokosok országos földhitelintézetnek végrehajtó bizottsága ülést tartván, azon a folyó hó 19-én tartandó alakuló közgyűlésen ajánlatba hozásra következő névsort alapított meg: Elnök gróf Festetics Pál, alelnök Bittó István. Igazgatók: Beliczey István, gróf Csekonicus Endre, Galgóczy Károly, gróf Károlyi Tibor, Ordódy Pál, dr. Pfurtsch Frigyes, Sváb Károly, Tarnóczy Gusztáv, Tisza László. Felügyelőbizottsági tagok: dr. Apáthy István, báró Bánffy Dezső, Helfi Ignác, Nagy György.

Román lapokból. A bukaresti „Telegraphul” közlése a párisi „La Republique française”-nek a romániai zsidókérdés megoldására vonatkozó véleményét. A francia lap azon megjegyzésben van, hogy a magyarságnak a bukaresti kormány által javasolt megoldással nem le-

hetnek megelévedve mindaddig, míg azon javaslat oly módon nem módosítottatik, a melynek értelmében a zsidók épen oly joggal vásárolhassanak ingatlanokat, mint bármely romániai polgár. Ezen megjegyzést oly rosz néven veszi a félhivatalos „Telegraphul”, hogy megfélekedve francia rokonszenvenről, kiket a „francia-zsidó köztársaság” ellen és gúnyosan ir Gambetta nagylelkű politikájáról és azt mondja: „Franciaország beleegyezett Bessarabia retrocessiójába és meg fogja engedni azt is, hogy Arab-Tabiát elveszítsük, most pedig már azt is akarja, hogy őseink örökségének utolsó foszlányát is, házi tűzhelyeinket is adjuk át a jövevényeknek; no de már ezt nem fogjuk oda adni senkinek sem, történéjk bármi is a világon”.

Tisza László

elnöki megnyitója a s. sztygyörgyi vándorgyűlésen.

Tisztelt vándorgyűlés!

Midőn az erdélyi gazdasági egylet megbízásából a vándorgyűlésen elnökölni szerencsém van, fogadják köszönetemet szép számu megjelenésükért, mely elvitázhatlan bizonyítéka annak, hogy a vándorgyűlések eszméjéhez t. gazdátársaim ma is ragaszkodnak és annak czélszerűsége iránti meggyőződésüket nem ingatta meg azon külszerűség, hogy istennek hála nem bel, hanem külföldi háboruk és nyugtalanságok miatt három évig vándorgyűlést nem tarthattunk. Engedjék meg t. gazdátársak, hogy különös örömet fejezzem ki a fellett, hogy vándorgyűléseinket épen Háromszékmege s e vendégszerető város kebelében kezdhessük újra. Alig van azonban, és különösen magyar ember számára nincs örömpohár örömcseppek nélkül! Így mai jó érzetünket is nem kevésbé zavarja meg azon vesztéségek tudata, melyek bennünket az utolsó vándorgyűlésünk óta értek és bár a sebeket felszaggatni nem szeretem, kegyeletes öszinteséget mulasztanék, ha meg nem emlékezném e helyen örökké felejtethetlen nagy elődöm, az erdélyi gazdasági egyletnek minden magyar szívbén örök életű elnöke, gróf Mikó Imréről, Nagy Ferenczről, a vándorgyűlések egyik teremődjéről és lelkéről, valamint gróf Mikos Benedek- és báró Szentkereszty Istvánról, kiket épen a megye területéről ragadtott el a halál, ezen időközben! Legyen nyugalmuk csendes az imádott hazai földben, emlékkük áldott közöttünk, példájuk termékeny, és adja isten, hogy helyüket a közéletben ifjabbak foglalják el, hasonló szorgalom, képzettség és főként önzetlen hazafiság és fáradhatatlan kitartással.

Az okzerű gazdálkodás teremője, Albrecht Thaer, ugy nyilatkozott: „Ich kenne keinen Ort, Ich kenne keine Zeit; Ein gut gesprochenes Wort gilt für die Ewigkeit!” Merész, mondhatnók vakmerő állítás, a melyre csak ó lehetett jogosítva, de igaz, mert az örök igazságnak minden viszonyok közt kétségtelenül helyesnek kell maradnia s rendszeren az ezt-kétségessé tehető események, e körülmények nem ismeréséből és ennek folytán az elv helytelen alkalmazásából erednek. Epen azért, t. vándorgyűlés, fódolog önmagunknak, viszonyainknak ismerete s ezért tartom én üdvös intézménynek vándorgyűléseinket, melyek hazánk különböző vidékeinek viszonyait megismerni segítenek, lakosainak jellemét, gondolkozási irányát, a melyekről mind tisztában kell lennünk, ha hibáinktól szabadulni, hiányainkat pótolni, szóval megjavulni s elmaradottságunkból kiemelkedni akarunk. A mezőgazdaság emelkedése fontos mindenütt, de még fontosabb az nálunk, t. vándorgyűlés, mint más részekenél, hol az egyesek bukásánál a komopolitizmusra gyakran hajló államgazdák semmi veszedelmet nem látnak! Bizonyos körülmények közt tán igazuk van, mert, ha Némethonban vagy Franciaországban anyagilag elesik valaki, az, ki az elbukott helyett felemelkedik, hasonló német vagy francia és így a nagy nemzeti érdekek érintetlenül maradnak, míg ha a tudatlanság, rosz számítás megfontolatlan pazarlás miatt közülünk jut tö. kre valaki, ezt kénytelenek vagyunk nemzeti kárnak is tekinteni, miután nálunk nem mulaszthatunk el egy parányi munkát, nem adhatunk ki czéltalanul egy fillert, nem hagyhatunk paragon egyetlen megmívelhető barzadtát a nélkül, hogy eszünkbe ne jusson a koszorús költő fájdalmas felhajtása: „Teremt-e isten több magyart, ha mi is elfogyánk?” De fontosabb nálunk a mezőgazdasági érdek annál fogva is, mert míg más államokban a virágzó, tehát bőven fogyasztó ipar első feltétele a mezőgazda jólétének, itt sz István birodalmában a dolog egészen megfordítva áll; ha sikerül a gazda vállalatla, ha gazdának van pénze, felvirul az ipar, jótékony hatását, valamint az ellenkező eset megbénító erejét me. éri hazánkban nemcsak a legegyszerűbb mesterelember vagy gyáros, de megéri azt még a könyvkereskedő, journalistáink, iskoláink, szóval a mivelődés factorai is. Nálunk tehát mindennek alapja a mezőgazdaság s állami felvirágzás csakis ennek felvirágzása alapján képzelhető. Nem csak családunk és magunk, de valóban a haza iránti kötelességünk is figyelmenkt, tevékenységünkkel első helyen mezőgazdasági érdekeinknek szentelni. Ha ez alapot egyszer biztosan leraktuk, felépíthetjük rá előbb a kis ipar szerény, de biztosan áldást

árasztó csarnokát, később talán a nagy ipar pompás palotáját is.

De ha elragadtatva magunkat divateszmék és a nálunknál fejlettebb kulturállamok példája által saját viszonyainkra való figyelem nélkül, megzavaróknak a teendőknek természetesen és az örök igazságnak megfelelő rendét, — az ingatag alapra épített fényes palota igen rövid időn nyakába szakadna hebeburgya építőinek és romjai alá fedné még a haza szent földét is, melyre az alapot előlegesen megépíteni elmulasztottuk. Midőn örömmel constatálom, hogy jelen kormányunk felfogta a helyzetet, hazánk gyenge anyagi viszonyainak korlátai között semmit el nem mulaszt, hogy bennünket ez alap megvetésében előre se gitsen. Szokott öszinteséggemmel elvonnom kell a t. vándorgyűlést azon nagyon is lábra kapni kezdő beteges iránytól, hogy mindenben és mindent csakis az államtól és kormánytól várjunk és köve-teljünk öszdedugott közel. — Ha valaki, ugy épen a gazda tartozik folyton emlékbén tartani a mondatot: „Segíts magadon, hogy Isten is megsegítsen!” Ez elv iránti működés, gazdasági egyesületeink, vándorgyűléseink létezése, mely utóbbinak nem csekély szerencsére, hogy működését oly talajon kezdhette újra, mint e derék megye, mely sok irányu, másoknak sok tekintetben utánzásra szolgáló számos intézkedéseivel, melyeket itt részletesen elősorolni feladatom nem lehet, bizonyítja, hogy igenis ragaszkodik a fenebbi elvhez és éri, miszerint ha a nagy világ haladásában elgázoltatni nem akarunk, vesztegetni való időnk nincsen s szövészeti s faragászati tanmühelyeivel mutatja azt is, miszerint éri, hogy a házi ipar pártolása is közvetlen tgyan, de egészen a mezőgazdák és mezőgazdaságjára szolgál, arra képsítvén, hogy a nyári kereseménynek ellen tétlenül emészte ki. lődni, de keresésének telenis annyit, hogy abból magukat és családjaikat tisztességesen fentarthassák. Nem vonakodom, mint ezt már mások is volt alkalmam kinyilatkoztatni, hogy én a mezei munkás vagyonosodása kérdésként megfajtását a háziiparnak mindenütt az adott körülményekhez alkalmazott elterjedésében keresem és vélem bizton feltalálni. Midőn újból is köszönetet mondanék érdeklődést tanusító szives megjelenésükért, ezen pezsgő beléletet fnyatott derék megye s városnak vendégszerető fogadását és magamat t. gazdátársaim barátságába s szives elnézésébe ajánlanam, az erdélyi gazdák V-ik vándorgyűlését ezennel megnyitom.

Kimutatás

az erdélyi gazdáknak 1879. okt. hó 2-ik és következő napjain Sepsz-Szentgyörgyön tartott V-ik vándorgyűlése alkalmával rendezett tárlaton háziiparczikkéért jutalomra ajánlott kiállítottokról.

A szövődei munkavezető közreműködésért két db arany, Schossberger Ilika, Balló Berta, Hamar Etel, Pardi Amália, szövődei növendékek, 2—2 db arany, Zsigmond Ferencz szövődött végzett növendék N. Baczonból különféle szötteményekért két db arany, Szörcey Vilma különféle szövetek, himzések és varrásokért egy db arany, Révai Borbála Nagy Baczonból különféle gyapjuszövetekért egy db arany, Csusz Tamásné Ilyefalváról szötteményekért egy db arany, Solymosi Anna Sepsz-Szentgyörgyről különféle női munkákért két db arany, Nagy Teréz Sepsz-Szentgyörgyről különféle női munkákért két db arany, Semsey Tamásné himzésekért és varrásokért egy db arany, Andrási Berta Sepsz-Sztgyörgyről női ruhakészítésért két db arany, Sorbán Istvánné Kovásznáról oláh kendőkért egy db arany, Sándor István Sepsz-Szentgyörgyről festett fonalakért egy db arany, Barta László kökösí tanító festett fonalakért egy db arany, Benkő-Lajos Sepsz-Szentgyörgyről különféle likőrökért egy db arany, Révai Pál Nagy-Baczonból szilvapálinkáért egy darab ar. ny, Rézer Bernát Sepsz-Sztgyörgyről kalácsokért egy db arany, Borbát Ferenczné Kovásznáról szitaért és skatulyákért egy db arany, Hentz Richárd Brassóbol koczka-padozatokért egy db arany, Kaitár István tanító Gyergyó-Alfaluból szalmafonatért, fafaragványért egy db arany, Langer Herman Baróthról fafaragványokért egy db arany, Kalános György és Kalános János Zagonból teknőkért egy db arany, Stof és Horváth Feketehalomról műszerkészítőkért két db arany, Költő Miklós, Sánek Samu, Stof János, Páljános György, műfaragó növendékek Hosszfauluból műfaragványokért 2—2 db arany, Bartók Zsigmond Bodokról cserép zsinde-lyért egy db arany, a keresztényfalvi részvénytársaság tűzálló agyag érték sítésére tűzálló agyagért és tégláért egy db arany, Téglás Gábor S. Szentgyörgyről lakatos munkákért egy db arany, János Dávid Sepsz-Szentgyörgyről kádár munkákért, különösen egy 3360 literes hordóért egy db arany, Andri Péter Kőpeczről hordóért egy db arany, Császár-Róza szövődei növendék szötteményekért két ezüst forint, Schul Jetti fehér himzésért egy ezüst forint, Imre Samu Papolczról kaszu turóért két ezüst forint, Nagy Juli Kőrispatakrol fehér himzésért egy ezüst forint, Duka István malomtermékekért egy ezüst forint, Kovács Mózesné Kézdí Vásárhelyről, Czintos Józsefné Kézdí-Vásárhelyről mézes pogácsáért 1—1 ezüst forint, Zol-